

Verslag voorjaarsbijeenkomst LOC regio Zeeland 1 april 2021 Cliëntvertrouwenspersonen in de Wet zorg en dwang; ervaringen uit het eerste jaar.

De digitale bijeenkomst voor cliëntenraden in de regio werd geopend door Cyriel de Block, voorzitter van LOC regio Zeeland. Hij stelt Tiske Boonstra (adviseur LOC) voor, die de bijeenkomst zal leiden. We ontmoeten de drie gastsprekers van vandaag, drie cliëntvertrouwenspersonen (CVP) voor de Wet zorg en dwang (Wzd), die zich later zelf kort voorstellen.

In november 2019 heeft LOC Zeeland een bijeenkomst gehouden over de Wet zorg en dwang (Wzd). Daarin is de Wet toegelicht en is de rol van de cliëntenraad bij deze Wet uiteengezet. Inmiddels is er gedurende een jaar ervaring opgedaan met de nieuwe Wet; de drie cliëntvertrouwenspersonen zullen hun ervaring delen aan de hand van voorbeelden uit hun praktijk. De deelnemers krijgen de mogelijkheid ook zelf vragen te stellen en ervaringen te delen.

Als eerste spreker heeft Adrie van Damme aangegeven dat de CVP een nieuwe functie is binnen het "Kwaliteitskader cliëntvertrouwenspersoon Wet zorg en dwang". Doel hierbij is de cliënt bij te staan om een volwaardig gesprekspartner te zijn ten opzichte van de zorgaanbieder. Al helemaal in onvrijwillige zorgsituaties, waarbij de cliënt aangeeft bepaalde zorg niet te willen, is er sprake van een ongelijke relatie. De CVP is er om daartoe de positie van de cliënt te versterken. De CVP geeft informatie over en ondersteuning bij het stappenplan zoals dat in de Wzd is vastgelegd. De CVP wil daarbij pro-actief werken en in gesprek samen alternatieven vinden voor zorg die mensen niet willen. Ook heeft de CVP een signalerende taak binnen de organisaties.

Adrie vertelt over een voorbeeld tijdens de maatregelen rond corona. Door alle maatregelen vertoende de cliënt toenemende gedragsproblematiek en de mantelzorger van de cliënt voelde zich niet gehoord. Door tussenkomst van de CVP is er maatwerk voor de cliënt geleverd met een toename van de kwaliteit van leven.

Op de vraag of een lokale cliëntenraad niet hetzelfde belang heeft als de CVP, antwoordt Adrie dat de CVP er voor een individuele cliënt is en een cliëntenraad het gemeenschappelijk cliëntbelang dient.

Binnen organisaties is vaak al een vertrouwenspersoon aanwezig. De bevoegdheden daarvan reiken niet zover als die van de CVP en hebben een andere inhoud.

Bij tijdelijke opnames elders (bv. ziekenhuis), is de Wzd cliëntvolgend, maar door de tijdelijke behandelaar kan afgeweken worden van wat er eerder is afgesproken.

De vraag rond de verschillende bevoegdheden in en tussen organisaties, moet verduidelijkt worden. Hier ligt een taak voor de cliëntenraad in het gesprek met de organisatie.

De tweede spreker, Hélène de Zeeuw, heeft een voorbeeld uit haar praktijk weergegeven. Dat ging over de medicatie van een cliënt. De vertegenwoordiger van de cliënt had vragen over de medicatie, maar werd niet gehoord. De CVP heeft de vertegenwoordiger van de

cliënt bijgestaan in het gesprek met de zorgorganisatie. Tevens heeft zij de zorgorganisatie algemene voorlichting en informatie gegeven betreffende de Wzd en de uitvoering van het stappenplan. Het resultaat is dat de vertegenwoordiger zich gehoord voelt, de medicatie afgebouwd is en dat er alternatieven in zorg zijn besproken en vastgelegd.

Op de vraag hoe snel een CVP kan inspelen op een situatie is aangegeven dat dit afhangt van de omstandigheden. Als er een noodsituatie is, kan zeer snel (soms binnen een dag) geschakeld worden. In de Wzd staat een stappenplan dat weken of zelfs maanden in beslag kan nemen. Dit is om in overeenstemming te komen tot alternatieven en andere passende oplossingen voor zorg die iemand niet wil ontvangen.

Als laatste deskundige stelt Wilma van Beek zich. Zij schetst de positie van de CVP binnen een situatie waar zij bij betrokken was. In reactie op onbegrepen gedrag van een cliënt waren maatregelen in de vorm van afzondering opgenomen. Dit ondanks de gesprekken met de wettelijk vertegenwoordiger die aangaf dat de cliënt dat niet wilde. De CVP heeft de wettelijk vertegenwoordiger bijgestaan in het gesprek met de zorgorganisatie en daarbij gericht op de punten die de wettelijk vertegenwoordiger besproken wilde hebben.

De vraag kwam naar voren wie leidend is in een discussie tussen cliënt en (wettelijk) vertegenwoordiger. Uitgangspunt is altijd de cliënt. De CVP kijkt hierbij duidelijk naar de cliënt en naar het ziektebeeld van de cliënt.

Een CVP kan een cliëntenraad en een organisatie verder ondersteunen.

Er zijn folders beschikbaar over de CVP en er is een website waar meer informatie over de CVP staat. En de CVP adviseert de cliëntenraad om met de organisatie in gesprek te gaan om de positie van de CVP duidelijk te maken en daarbij ook aandacht te schenken aan het personeel voor goede opleiding/ training zodat zij de Wzd ook goed kunnen uitvoeren. Dit alles ondanks de beperkingen als gevolg van corona.

Ter afronding vat Tiske de bijeenkomst als volgt samen:

- dank aan de drie deskundigen voor hun tijd en waardevolle inzichten
- het blijft een complexe situatie, daarom is het des te meer van belang samen op te trekken
- de cliëntenraad speelt een belangrijke rol rond het beleid, hoe gaat de organisatie om met de Wzd; is het beleid duidelijk en passend bij het voorkomen van onvrijwillige zorg?
- is er een overzicht van de posities en rollen; van interne klachtenfunctionarissen, ondersteuners en CVP; is duidelijk wie wat doet en bij wie je waarvoor moet zijn?
- is er aandacht voor een goede communicatie over dit thema en de gesprekken die bij de Wzd horen? Vaak is dit al aanleiding voor problemen, ga daar dus achteraan
- let op de beschikbaarheid van goede, duidelijke folders over de Wzd en de vertrouwenspersoon
- maak ruimte op de agenda om de gevolgen van onvrijwillige zorg te onderkennen en laat de cliëntenraad structureel betrekken bij het beleid rond en de uitvoering van de Wzd.

De voorzitter van LOC regio Zeeland sluit vervolgens de bijeenkomst en dankt allen voor hun bijdrage. Hij noemt alvast de volgende geplande bijeenkomst van LOC Zeeland op 28 oktober, die opnieuw over de Wzd zal gaan, dan gaat het over hoe zorgorganisaties de Wzd hebben ervaren.

Opmerking: alle aanwezigen hebben ingestemd met het delen van de deelnemerslijst van deze bijeenkomst.